

HAMBARAVIÕDE III

Üldõde III eriala

EESSÕNA

Hambaraviõde III kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu juurde moodustatud suuhügienistide töörühm koosseisus:

Terje Altosaar	Dentes Tervishoiukool, Suuhügienistide Liit
Tiiu Kasepuu	Erakliinik "Dentes" AS
Riina Kaeramaa	Erakliinik "Dentes" AS

Ajavahemikus 11. – 17.11.1998.a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades moodustatud töörühmades, millede koosseisu kuulusid 15 hambaravi ettevõtte esindajad.

Hambaraviõde III kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuse nõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Hambaraviõde III kutsestandard on kinnitatud 3. mail 2000. a. Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 6.

Kutsestandard on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetsel tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsekvalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks ressursside jagamise ja teiste töö eest.

IV tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele teadmistele ja oskustele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsepetsiifilised nõuded teadmistele ja oskustele.

Erioscused ja -teadmised – kutsepetsiifilised nõuded teadmistele ja oskustele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud teadmised ja oskused, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi.

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub hambaraviõde muud tervishoiu sidusalad tegevusvaldkonda, kood 8514.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub hambaraviõde tervishoiu abispetsialistide allrühma, kood 322.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestindatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestindatud versioon

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Eesti keeles: Hambaraviõde III

Inglise keeles: Dental nurse III

5 KUTSEKIRJELDUS

Hambaraviõde töötab hambaravis koos hambaarstiga ja suuhügienistiga, moodustades ühtse meeskonna. Hambaraviõde abistab hambaarsti suuõõnega seotud esmase diagnostika-, profülaktika- ja raviülesannete täitmisel. Hambaraviõde valmistab ette ja hooldab hambaravis kasutatavaid seadmeid ning materjale, teenindab patsienti, toetades teda kogu hambaraviprotseduuri vältel. Ta on võimeline töötama hambaravikabineti vanemõena rakendades haldustöö põhimõtteid. Tema töö eesmärgiks on abistada hambaarsti neljakäetöö meetodil, saavutamaks optimaalset ravitulemust. Hambaraviõde teab ja täidab õe kutse- eetika nõudeid. Tema töö eeldab teenindus- ja suhtlemisvalmidust, korrektsust ja täpsust. Hambaraviõde töötab hambaravi kabinetis, mis koos vastava sisustusega peab tagama nii patsiendile kui personalile turvalise keskkonna. Hambaraviõdel on üldõe baaskoolitus, millele lisandub täiendkoolitus hambaravisse. Kutsestandard on aluseks hambaraviõdede täiendkoolituse õppekavade koostamisel ja hambaraviõdede kvalifikatsiooni hindamisel.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Põhioskused ja -teadmised

6.1.1 Hambaravi

- 1) hambaravi terminoloogia
- 2) hambaravi kabineti tellimuste koostamine ja vormistamine ning töövahendite ja materjalide ladustamine
- 3) hambahaigused, nende põhjused ja ravi
- 4) abistamine hambaraviprotseduuridel
- 5) hambaravimeetodid ja ravipõhimõtted eriravis
- 6) kliinilise ravitöö eri vormid ja meetodid. Patsientide nõustamine
- 7) hambaravis kasutatavad seadmed, instrumendid ja ravimaterjalid

6.1.2 Kliiniline töö

- 1) suutervise nõustamine
- 2) suutervishoiu hooldusmeetodid ja tervisekasvatuseprogrammid
- 3) ortodontiliste ja ortopeediliste abivahendite kasutamine ja hooldus
- 4) erinevad hambaravimeetodid ja -põhimõtted
- 5) jäljendite võtmise tehnikad ja kipsmudelite valamine
- 6) laste profülaktilised ravimenetlused
- 7) dentaalsed röntgenülevõtted

6.1.3 Haldustöö

- 1) hambaravikabineti töö korraldamine
- 2) raviüksuses pakutavate teenuste hindamine
- 3) personali valik
- 4) piirkonna hambaravitöö vajaduste hindamine ja planeerimine
- 5) ökonoomne majandamine
- 6) kaastöötajate ja kutseala õpilaste juhendamine
- 7) kutsealaste teadmiste rakendamine riiklikes kui ka rahvusvahelistes erialaprojektides

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Kutsestandardi on kinnitanud Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu koosseisus:

Siiri Hanson	Eesti Akadeemiline Sotsiaalturva Ühing
Tia Mere	Eesti Hambatehnikute Liit
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Inna Rahendi	Eesti Keskastme Tervishoiutöötajate Kutseliit
Ille Pukk	Eesti Laborantide Ühing
Aide Pille	Eesti Lastekodude Sotsiaalpedagoogide Liit
Andres Pree	Eesti Optika Ettevõtete Liit
Mart Sepp	Eesti Optika Liit
Ilve-Teisi Rimmel	Eesti Õdede Ühing
Ülle Lember	Eesti Ämmaemandate Ühing
Mati Kask	Haridusministeerium
Lembit Rägo	Riigi Ravimiamet
Terje Altosaar	Suuhügienistide Liit
Doris Bärenson	Sotsiaalministeerium
Kersti Põldemaa	Sotsiaalministeerium
Mare Kraav	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet